

Kontor: Planter & Biosikkerhed

Dato: 25. juni 2026

Møde i Arbejdsgruppen for kartofler d. 8. juni 2026

Mødet blev afholdt fra 10.00-15.00 på Augustenborg slot.

Referat fra møde i Arbejdsgruppen for kartofler

Referat fra mødet er angivet i *kursiv*, mens beslutninger fra mødet er angivet i *kursiv og understreget*

Velkommen v. Kristine Riskær, nyt fra styrelsen

Fremmødte: Anders Mølgaard Christensen (Danske Kartofler), Carl Heiselberg (Danske Kartofler), Poul Lauritsen (præbasisavler), Preben Kloster (basisavler), Christian Feder (Danespo), Per Thorlund Christensen (KMC), Dan Bak Stevnhoved (Unipatatas),

Fra styrelsen: Kristine Riskær, May Birkemose, Nana Rask Eskildsen, Sara Godthaab Dilling.

Fraværende: Ole Søgaard Lund (med på telefonen under punkt 1b og 3a), Mogens Nicolaisen, Lars Bødker, Katrine Lindegaard.

Styrelsen orienterede om at Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, er blevet nedlagt, og at styrelsen herunder skal fordeles mellem fem ministerier – Justitsministeriet, Erhvervsministeriet, Transportministeriet, Miljøministeriet og Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd. Planter og Biosikkerhed ved endnu ikke hvilket ministerie, de vil blive flyttet til, men lovede på mødet at orientere nærmere når der er nyt.

Nye folk på kartoffelholdet betyder, at arbejdsgruppen gerne må orientere, hvis styrelsen tidligere har sendt materiale ud, som nu ikke bliver sendt. Styrelsen orienterede om, at der er fokus på at strømline processerne blandt ordningerne, og at det i givet fald kan opleves som ændringer på ordningen. Der sagsbehandles på ALM. Styrelsen oplever, at der er mange fejl i de indsendte anmeldelser, hvilket forlænger sagsbehandlingstiden. Erhvervet orienterede om, at avlerne i år skal indsende mere materiale til styrelsen end de plejer og at det giver ekstra arbejde.

Arbejdsgruppen drøftede kort muligheden for at benytte kunstig intelligens til at lave første sagsbehandling i ALM for at optimere sagsbehandlingen.

1. Punkter fra Planter og Biosikker

a. Resultat af avlskontrollen 2025

Styrelsen præsenterer kort resultaterne fra avlskontrollen 2025. Se bilag I.

Erhvervet har stor fokus på virus. De ser bladlusene kommer tidligere og tidligere, men det er svært at se virus på planterne. Erhvervet udtrykte bekymring, da det bliver sværere og sværere at holde virus væk, der er flere og flere restriktioner på brug af sprøjtemidler og latente virusstammer, der ikke ses under marksyn, men først kan detekteres ved virustest af knoldprøverne.

Der skal være øget fokus på afstand mellem kartoffelmarker, så risikoen for spredning minimeres.

b. Jordprøver

Styrelsen faciliterer orientering om evaluering og eventuelle forbedringstiltag. *Laboratoriet præsenterede tallene fra jordprøvesæsonen. Laboratoriets løbende prognose stemte stort set overens med virkeligheden. Erhvervet ønsker tidlig åbning af ALJ. Planlægningen for mange marker er allerede på plads i det tidlige efterår. Erhvervet sagde på mødet, at de ville gøre en indsats for at få avlere til at anmelde så tidligt som muligt. De fortalte i forlængelse heraf, at der altid vil være marker til anmeldelse i foråret, som kommer sent ind pga. ændringer. Styrelsen lovede at sende nyhedsmail ud så snart ALJ er åbent. Erhvervet efterspurgte at modtage statusmails om jordprøver allerede fra efteråret. Styrelsen lovede at dele fremdriften for jordprøverne med arbejdsgruppen med passende intervaller. Styrelsen har lavet interne aftaler om foreløbige frister, som der skal holdes øje med i Plantetilsyn. Lab orienterede om, at de også i næste jordprøvesæson med stor sandsynlighed sender prøver til NL. Laboratoriet er i proces med at undersøge, om der kan optimeres ift. at sende prøver til NL.*

c. Status på PRM-forslaget

I december blev der i Rådet for den Europæiske Union opnået mandat til at kunne fortsætte forhandlingerne med Europa Parlamentet. Det Cypriotiske formandskab er derfor gået i gang med at forhandle på vores vegne. De har ambition om at afslutte forhandlingerne med Parlamentet inden deres formandskab afsluttes ultimo juni. Der har i 2025 i Rådsarbejdsgruppen været meget fokus på undtagelsesbestemmelser, og definitioner der omhandler særlige situationer for genbanker, netværk, frø og frugtplanter. Hovedtrækkene i lovgivningen, som styrelsen præsenterede for arbejdsgruppen primo 2025, har derfor ikke ændret sig indholdsmæssigt. Det er stadig rammelovgivningen, der forhandles, og de specifikke krav til produktion og markedsføring af kartofler vil først blive forhandlet på et senere tidspunkt. *Arbejdsgruppen drøftede mulighed for at tyvstarte på implementeringen af grundprincipperne fra PRM og i samme forbindelse kigge på at udfase nogle af de danske regler, som der ikke er garanti for kan videreføres med PRM-forslaget. OBS. d. 15. juni opnåede Rådet for den Europæiske Union og Europa Parlamentet enighed om forslaget, som nu skal endeligt vedtages i de to institutioner.*

d. Status på NGT-forslaget

Under det danske formandskab for Rådet blev der - på de såkaldte trillog-forhandlinger - indgået en aftale mellem Europa-Parlamentet og Rådet om et kompromisforslag til en forordning om planter fremstillet med visse NGT. Kompromisforslaget er 21. april 2026 formelt blevet godkendt i Rådet. Kompromisforslaget afventer imidlertid stadig en formel godkendelse af Europa-Parlamentet. Det kompliceres af, at nogle medlemmer af Europa-Parlamentet efterfølgende har fremsat i alt 37 ændringsforslag til kompromisforslaget. Europa-Parlamentet skal godkende kompromisforslaget og eventuelle ændringsforslag ved to afstemninger, henholdsvis i Europa-Parlamentets ENVI-komite (formodentlig den 15. juni) og på Parlamentets plenarforsamling (formodentlig den 17. juni). Hvis ændringsforslagene skal vedtages, skal der være et absolut flertal for dem på plenarforsamlingen, dvs. 361 ud af 720 stemmer [forslaget blev vedtaget den 17. juni].

Arbejdsgruppen drøftede NGT-forslagets sammenhæng med PRM ift. implementering. Forslagets udestående blev drøftet samt relationen til sortsafprøvning og sortsbeskyttelse. Styrelsen orienterede om, at det er sat i værk at få opdateret sortslovgivning.

e. Orientering fra UNECE-møde i Genève marts 2026

FVST giver en mundtlig orientering fra UNECE-møde i den specialiserede sektion for standardisering af læggekartofler. FVST deltog fra 17.-19. marts.

Hovedpunkter fra dagsordenen:

- i. Implementering af den nyreviderede standard "from standard to practice" herunder guides vedr. prøvestørrelser, produktion af miniknolde og nøglekrav til produktion af læggekartofler.
- ii. Information om nye forkomne sygdomme på kartofler
- iii. Orientering fra NL om deres arbejde med true potato seeds.

Styrelsen præsenterede hovedpunkterne fra UNECE-mødet. UNECE-standarden blev vedtaget på Agri working party i november, og den specialiserede sektion arbejder nu på ekstra guides, positionspapirer og one-pagers. Det laves f.eks. på produktion af PBTC-materiale, klimaforandrings påvirkning på kartoffelproduktion, jordbårne vira m.v. Blandt flere medlemslande i UNECE-gruppen er der i 2025 set en stigning i mængden af bladrullevirus og virus Y. I NL fortsætter de arbejdet med opformering af læggekartofler ved hjælp af True potato seeds. De har registreret en ny sort som egner sig til arbejdet, og arbejder på at få indskrevet regler i kartoffeldirektivet, så de kan handle med frøene.

f. Dispensationer

Se vedlagte bilag II.

Styrelsen fremlagde bilaget og erhvervet udviste stor forståelse men efterspurgte også, at fristen for anmeldelser til Marksyn kan fastlægges til først komne hverdag efter den 25. maj hvis denne falder på en søn- eller helligdag. Styrelsen vil undersøge muligheden for dette.

Styrelsen spurgte erhvervet, om processen med ALM kan optimeres, men erhvervet fortalte, at det ikke var deres indtryk, avlerne havde haft udfordringer i 2026.

Brugerguiden til anmeldelse og screenshots i brugerguiden fungerer godt.

g. Eksport

Vidensdeling om eksport 2026 sæsonen. Hvad er forventningen fra erhvervet, nyheder orientering fra styrelsen.

Se bilag III.

Styrelsen delte en liste med en oversigt over de tredjelande, der kræver ekstra marksyn inden eksport. Erhvervet gennemgik listen, og pointerede at Usbekistan og evt. Norge manglede.

Styrelsen sendte efter mødet en mail med forespørgelse om hvilke sorter det går primært til eksport.

OBS: styrelsen har efter mødet undersøgt eksport til Norge og Usbekistan. Eksport til Norge er ikke tilladt medmindre der er en importtilladelse. Usbekistan er fjernet fra eksportpakken, da der ikke har været eksport hertil. Eksportkravene kan tilføjes igen ved forespørgelse.

2. Punkter fra erhvervet

Punkterne blev drøftet sammen med de ovenstående punkter

a. Virustal

Punktet hænger delvist sammen med FVST punkt 3a.

Erhvervet spurgte, om det kan lade sig gøre at få en officiel prøvetagning, hvor der testes på 100 (96) reagenser i stedet for de 10, der testes på i dag.

Styrelsen undersøger, om det kan lade sig gøre at få en officiel prøvetagning og om Lab har udstyret.

b. Jordprøvestatus

Punktet hænger delvist sammen med FVST punkt 1c.

c. Udtagning af sorter til virustest

Punktet hænger sammen med FVST punkt 1g.

3. Opfølgning fra sidste møde

a. 100 pct. virus og beregningen heraf (opfølgning fra sidste møde)

FVST giver en kort status på dette.

Laboratoriet fortalte, at der kan laves en ændring af, hvordan resultatet fremgår på analysebeviset. Udfordringen opstår når en delprøve slår ud med meget højt virustal, og forvrænger gennemsnittet.

Erhvervet efterspurgte, om der i stedet for 100 pct. kan regnes med 22 pct. I tilfælde hvor det er en enkelt delprøve, der forvrænger resultatet, vil avlen i nogen tilfælde kunne bruges i klasse A. 100 pct. er den statistisk mest sande værdi, men den afspejler langt fra virkeligheden, og konsekvenserne af 100 pct. er i nogen tilfælde, at avlen bliver kasseret, selvom den i praksis ikke har så høj smitte.

Der skal være en løsning til efteråret. Der skal være en forståelse for virkeligheden og sandsynlighed for smitte. Styrelsen undersøger muligheden nærmere.

4. Faste punkter for gensidig orientering

a. EU og national handlingsplan for kartoffelskimmel

Arbejdsgruppen inviteres til at dele opdateringer/udvikling om den nationale handlingsplan for kartoffelskimmel.

Der er ikke sket noget siden sidst på grund af folketingsvalget og den efterfølgende periode uden en regering. Der har været meget lidt kontakt med Miljøstyrelsen ift. de midler, der udfases ved udgangen af 2026. Der er ikke noget nyt ift., hvordan Miljøministeriet vil fortsætte arbejdet. Landbrug og Fødevarer er fronten af taskforce, der nu skal genoptage arbejdet med ministeriet.

b. Beredskab for sektoren

Arbejdsgruppen og styrelsen inviteres til at videns dele om beredskab på området.

Arbejdsgruppen drøftede beredskab for sektoren, og erhvervet påpegede, at beredskabet for dansk læggekartoffelerhverv rækker ud over de danske landegrænser. Styrelsen spurgte ind til, om erhvervet har kortlagt arealer, medarbejdere, læggemateriale, energi, elektricitet. Hvor mange læggekartofler skal der til for at holde dansk kartoffelerhverv kørende.

Styrelsen tilbød at hjælpe med at lave skrivebordsøvelse vedr. beredskab i sektoren. Det kan være på flere forskellige områder. Danske Kartoffler tilbød at mødes med styrelsen og lave nogle af de indledende øvelser.

Styrelsen indkalder Danske Kartoffler til et møde om beredskab. Adgang til arealer, pesticider, gødning, vand og læggemateriale.

c. Ny innovation og teknologi

Arbejdsgruppen inviteres til at videns dele om ny innovation og teknologier på området.

Arbejdsgruppen drøftede kunstig intelligens og robotter, der kan afhjælpe arbejdet i marken. Detektering af syge planter og udtagning af jordprøver. Særligt på virusområdet har det interesse at bruge kunstig intelligens til på tidlige stadier, at kunne detektere smitte.

Det vil kræve, at robotter, programmer o.a. trænes, da der er variationer mellem sorter.

Det er allerede forsøg rundt om i verden, hvor muligheden for at benytte kunstig intelligens inden for kartoffel produktion undersøges.

Ekstra punkter

Nedvisning

Hvordan håndteres det hvis kontrolløren kommer til en mark, der stadig er grøn, men avler ikke kan bruge mere nedvisningsmiddel?

Det er oplyst flere muligheder i instruksen til knoldprøver.

Instruksen findes [her](#)

Jordprøver i frostvej

Erhvervet spurgte indtil, om styrelsen havde undersøgt muligheden for at udtage jordprøver i frostvej.

Styrelsen har afholdt møde med Aarhus Universitet, der oplyste, at det er muligt. Det undersøges nu, om det er noget styrelsen skal gå videre med.

Markedskontrol

Erhvervet fortalte, at flere EU-medlemsstater har virustestet nogen af deres partier og derefter afvist dem pga. for meget virus. Erhvervet undrede sig over, at medlemslandene udtager prøver, når nu partierne er officielt certificeret. Styrelsen oplyste, at EU-medlemsstater ifølge handelsdirektivet for kartofler (direktiv 2002/56 artikel 23 stk. 1) har ret til at udtage stikprøver på partier, der er produceret til det indre marked. Styrelsen oplyste også, at Danmark har den samme mulighed. Det skal dog understreges, at DK ikke kan afvise partier, der overholder EU-krav men ikke DK-krav. Erhvervet vil gerne have besked, når der kommer notifikationer ind fra andre lande.

Præbasis marksyn

Kontrakten med SAGRO er underskrevet. Det er samme kontrollører og samme setup som tidligere, og det burde køre som det plejer.

Plant health for life – kampagne

Video om kartofler på styrelsens og Kristines LinkedIn i forbindelse på EFSA's kampagne om plantesundhed.

SSC – strategisk samarbejdsprojekt
Styrelsen er blevet spurgt, om det kunne være interessant at deltage med kartofler og Egypten. Hvis arbejdsgruppen synes, det lyder spændende, må de gerne give en melding.

Punkter til næste møde:

Opfølgning på EU markedskontrol

Opfølgning på rekvireret prøve med 96 regenser test af alle knolde– pris og mulighed

Det blev aftalt, at næste møde bliver afholdt d. 23. september hos KMC i Brande fra 10.00-15.00.

Yderligere punkter til mødet sendes til sagodi@fvst.dk

Opsamling – følgende blev aftalt:

- *Erhvervet hjælper med at få avlere til at anmelde marker tidligt i ALJ.*
- *Styrelsen sender nyhedsmail så snart ALJ åbner.*
- *Styrelsen deler fremdrift på jordprøver med arbejdsgruppen med passende mellemrum allerede fra efteråret.*
- *Styrelsen undersøger muligheden for at rekvirere officiel virusprøver hvor 100 pct. af knoldene i prøven analyseres.*
- *Styrelsen sender mail om eksportsorter*

Styrelsen undersøger muligheden for at udregne virusgennemsnittet med 22 pct. i stedet for 100 pct. når en delprøve forvrænger gennemsnittet.